

Prof. dr hab. Piotr Reichert

Dziedzina: sztuki muzyczne

Dyscyplina: instrumentalistyka

Zlecniodawca opinii :

Rada do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej w Krakowie

- działając na podstawie art. 221 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zm.), par. 8 ust. 1 oraz par. 10 ust. 2 Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Akademii Muzycznej w Krakowie, a także uchwały nr 31/2020 Senatu Akademii Muzycznej w Krakowie z dnia 26 września 2019 r. oraz pisma Rady Doskonałości Naukowej nr Z8.4000.4.20204.AS z dnia 29 maja 2020 r., Rada do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej w Krakowie na mocy Uchwały nr 61/2020 z dnia 10 lipca 2020, w związku z wnioskiem dr Marii Sławek z dnia 17 lutego 2020 r., postanowiła powołać komisję habilitacyjną w postępowaniu o nadanie dr Marii Sławek stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka, gdzie powierzono mi rolę jednego z recenzentów.

Wraz z powołaniem mnie do komisji otrzymałem kopię stosownej Uchwały Rady do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej w Krakowie oraz zapisaną na nośniku elektronicznym kopię dokumentacji złożonej przez dr Marię Sławek. Dołączono również wskazywane przez Kandydatkę dzieło artystyczne – utwory nagrane na płycie CD o tytule „Rejoice”.

Podstawowe dane o Kandydatce:

Studia:

2006 – 2011 Akademia Muzyczna w Krakowie, klasa skrzypiec prof. Wiesława Kwaśnego oraz klasa kameralistyki prof. Jadwigi Romańskiej-Werner

2012 – 2013 Universität fuer Musik und Darstellende Kunst w Wiedniu, studia podyplomowe w klasie skrzypiec prof. Dory Schwarzbarg

Od 2011 roku – słuchaczka studiów doktoranckich w Akademii Muzycznej w Krakowie, gdzie uzyskała stopień doktora sztuki muzycznej w roku 2015. Tytuł rozprawy doktorskiej: *„Twórczość Mieczysława Wajnberga. Ekspresja i styl z perspektywy wykonawczo-interpretacyjnej na przykładzie utworów na skrzypce i fortepian z lat 1947-1953”*; promotor – prof. Wiesław Kwaśny.

2019 – Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk - Podyplomowe Studia Polsko-Żydowskie

Przebieg pracy zawodowej:

2010 - 2011 – staż asystencki w Katedrze Kameralistyki A. M. w Krakowie

2011 – 2017 – asystentka w Katedrze Kameralistyki A. M. w Krakowie

2012 – 2018 – asystentka w Katedrze Skrzypiec i Altówki A. M. w Krakowie

Od 2018 – adiunkt w Katedrze Skrzypiec i Altówki A. M. w Krakowie

Od 2011 – działalność koncertowa w zespołach kameralnych oraz jako solistka

Ocena autoreferatu:

Dr Maria Sławek przedstawiła w swoim autoreferacie drogę swojego rozwoju artystycznego oraz szeroki kontekst uwarunkowań i inspiracji mających wpływ na kształtowanie się jej osobowości muzycznej. Szczegółowo przedstawiła poszczególne etapy zdobywania wykształcenia, wpływ osobowości artystycznych napotkanych w trakcie studiów i działalności koncertowej oraz najważniejsze dokonania artystyczne. Podkreśliła też swoje szczególne zainteresowanie muzyką kompozytorów polskich pochodzenia żydowskiego, związane również z jej pracą badawczą dotyczącą wpływu Zagłady na ich twórczość. Autoreferat w części opisującej drogę artystyczną Autorki napisany jest zwięźle i rzeczowo, a zagadnienia interpretacyjne dotyczące wskazywanego dzieła artystycznego Habilitantka przedstawiła z dużą wnikliwością i w sposób przekonujący, co może być dowodem posiadania przez nią odpowiedniego potencjału badawczego i intelektualnego.

Ocena załączonego dzieła artystycznego:

Dzieło Artystyczne przedstawione wraz z dokumentacją przez Panią dr Marię Sławek stanowią utwory na skrzypce solo oraz na skrzypce i wiolonczelę zawarte w wydanej przez wytwórnę CD Accord płycie o tytule „Rejoice”. Partie skrzypiec w prezentowanych nagraniach wykonuje Maria Sławek, zaś wiolonczelową – Marcin Zdunik.

Pierwszą pozycją na krążku jest cykl 15 Inwencji dwugłosowych J. S. Bacha BWV 772-786 w aranżacji obojga wykonawców na skrzypce i wiolonczelę. Już od samego początku urzeka głębia ekspresji wydobywanej przez artystów z tych stosunkowo prostych i skromnych fakturalnie utworów, określanych często jako podstawowe studium kontrapunktu i polifonii. Dzieje się to za sprawą wyrafinowanych pomysłów interpretacyjnych, których źródła należy szukać w trafnym odczytaniu charakteru tych drobnych form oraz jego pogłębieniu przez wykonawców. I tak: stosując artykulację właściwą dla wykonawstwa barokowego – mimo stosowania współczesnego instrumentarium – oboje wykonawcy doskonale przekazują istotę wypowiedzi muzycznej zawartej w postaci motywów, fraz, i energetyki. Ich niebanalne pomysły, jak zastosowanie *pizzicato* w Inwencji nr 6, czy brawurowe - w iście gouldowskim stylu - przeprowadzenie Inwencji nr 8 i 12, przyczynia się do ukazania całego cyklu jako zwartej dramaturgicznej całości.

Kolejny utwór – Sonata a-moll op. 27 nr 2 Eugene Ysaie’a na skrzypce solo – mógłby pozostać li tylko popisem możliwości technicznych i wyrazowych wykonawcy, ale w interpretacji p. Marii Sławek daje się odczuć pewien indywidualny rys wykonawczy, odznaczający się bezkompromisowością w operowaniu materiałem dźwiękowym tego niełatwego technicznie dzieła. Zwraca też uwagę doskonałe wyczucie czasu i duża sugestywność wyrazowa narracji.

„*Ciaccona in memoriam Giovanni Paolo II*” Krzysztofa Pendereckiego będąca kolejną pozycją na płycie, wykonana jest przez oboje artystów niezwykle starannie, co wydaje się być cechą istotną dla precyzyjnego ukazania niuansów melancholijnego tonu utworu. Zarazem też nie można odmówić przedstawionej interpretacji siły wyrazu, który właśnie poprzez tak wysublimowane, jak w słuchanym wykonaniu brzmienia, z właściwą sobie mocą oddziałuje na sferę wrażliwości słuchacza.

Ostatnia już na płycie – pięcioczęściowa sonata na skrzypce i wiolonczelę „*Freue dich!*” jest stosunkowo długą formą, o czasie trwania pół godziny, co nakłada na wykonawców obowiązek właściwego zaplanowania jej przebiegu w czasie. Dominujący w utworze introwertyczny nastrój, wymagający tworzenia długich planów rozwoju dramaturgii, został należycie i z wielką sugestywnością przedstawiony przez Artystów. Charakterystyczny dla Gubajduliny szeroki zakres użytych w Sonacie środków kompozytorskich – od dynamiki poprzez sonorystykę, barwę, artrykulację, tonalność, po kwestie metryczne i agogiczne – w interpretacji p. M. Sławek i p. M. Zdunika daje taką właśnie, dojrzałą i niezwykle frapująco wykonaną wielką formę.

Wobec znakomitej w mojej ocenie interpretacji utworów składających się na dzieło artystyczne, pragnę też podkreślić samą jakość warsztatu artystycznego obojga artystów, tak indywidualnego, jak i w zakresie partnerstwa kameralnego, gdzie w sposób wzorowy dopasowane są do siebie wszelkie elementy wykonawstwa.

Ocena działalności artystycznej:

Dokumentacja działalności artystycznej Habilitantki w okresie od czerwca 2015 do grudnia 2019 roku obejmuje blisko 70 koncertów, przede wszystkim kameralnych, w składach od duetu do sektetu. Kilkanaście jej występów w tym okresie, to koncerty w charakterze solistki z orkiestrami krajowymi i zagranicznymi.

Udokumentowana działalność koncertowa obejmuje występy w wielu prestiżowych salach w Polsce, jak: Filharmonia Narodowa, Teatr Wielki w Warszawie, Studio Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego, filharmonie w Krakowie, Łodzi i Bydgoszczy, czy sala NOSPR, a także w wielu znanych obiektach zagranicznych oraz na festiwalach, jak m.in.: Uniwersytet Jerozolimski, kościół St. Martin in the fields w Londynie, Ramo Recital Hall w Los Angeles, Sibelius-Akademia w Helsinkach, Muzeum Kolumba w Kolonii, Festival Internacional Musica Festa w Walencji, Festival International de Musique de Chambre en Charente (Francja). Kandydatka występowała podczas koncertów wspólnie z artystami o ustalonej, wysokiej renomie, jak m.in.: Andrzej Bauer, Łukasz Borowicz, Katarzyna Budnik, Jakub Jakowicz, Adam Kłoczek, Rafał Kwiatkowski, Marek Moś, Ewa Pobłocka, Katarzyna Popowa – Zydrón, Piotr

Różański, Anna Maria Staśkiewicz, Piotr Tarcholik, Janusz Wawrowski, czy Marcin Zdunik.

Repertuar jaki zaprezentowała Habilitantka w wymienionym okresie czasu był bogaty i zróżnicowany, a obejmował w zakresie gry solowej:

- J. S. Bach – Koncert na 2 skrzypiec d-moll BWV 1043
- J. S. Bach – II Partita d-moll (BWV 1004)
- - III Sonata C-dur (BWV 1005)
- - III Partita – E-dur (BWV 1006)
- B. Bartok – Tempo di Ciaccona z Sonaty na skrzypce solo
- L. van Beethoven – Koncert potrójny C-dur op. 56
- N. Borenstein – Quasi una cadenza (2002) na skrzypce solo
- J. Brahms – Koncert skrzypcowy D-dur op. 77
- E. W. Korngold – Koncert skrzypcowy D-dur op. 35
- E. Lalo – Symfonia Hiszpańska d-moll op. 21
- S. Prokofiew - II Koncert skrzypcowy g-moll op. 63
- G. Scelsi-Anahit – Koncert skrzypcowy
- E. Ysaye – Sonata na skrzypce solo nr 2 op. 27 a-moll
- A. Zawadzka-Gołosz – „Spettro” na skrzypce, fortepian i orkiestrę

oraz w zakresie utworów kameralnych:

- J. Adams – „Shaker loops”
- T. Avni – Kaddish
- G. Bacewicz – Sonata nr 5
- J. S. Bach – 15 inwencji dwugłosowych BWV 772-786 (arr. na skrzypce i wiolonczelę)
- B. Bartok – Węgierskie melodie ludowe na skrzypce i wiolonczelę, Sz. 53,
- I Rapsodia na skrzypce i fortepian, Sz. 87
- L. van Beethoven – Sonata A-dur op. 30 nr 1
- - Sonata G-dur op. 96 nr 10
- Ben-Haim – Berceuse sfaradite (1939)
- L. Boccherini – Kwintet „Fandango”
- J. Brahms – I Sonata G-dur op. 78 na fortepian i skrzypce
- - III Sonata d-moll op. 108 na fortepian i skrzypce

- - Węgierskie pieśni ludowe na skrzypce i fortepian
- - Kwintet fortepianowy f-moll op. 34
- - Trio c-moll op. 101
- - Sekstet smyczkowy G-dur op. 36
- - Trio fortepianowe H-dur nr 1 op. 8
- B. Britten – Phantasy Quartet
- J. Brzozowski – Rapsodia na fortepian, skrzypce, fisharmonię i wiolonczelę
- P. I. Czajkowski – Sekstet smyczkowy „Souvenir de Florence”
- C. Debussy – Beau soir
- E. von Dohnanyi – Sekstet smyczkowy op. 37
- G. Fitelberg – Romance sans paroles, Mazurek
- E. Gelbrun – Nigun and Dance
- S. Gubaidulina – Sonata Freue dich !/Rejoice!, na skrzypce i wiolonczelę
- G. F. Haendel/ J. Halvorsen – Passacaglia (arr. na skrzypce i wiolonczelę)
- J. Haydn – Trio fortepianowe C-dur Hob. 27
- Simeon ten Holt – Palimpsest na septet smyczkowy
- Z. Krause – Kwintet fortepianowy
- F. Kreisler – Mały marsz wiedeński na skrzypce i fortepian
- Y. Leef - Offering (2001)
- W. Lutosławski – „Subito” na skrzypce i fortepian
- - 4 melodie śląskie na czworo skrzypiec
- J. Massenet – Medytacja na skrzypce i fortepian
- W. A. Mozart – Adagio E-dur KV 261 na skrzypce i fortepian
- - Kwartet obojowy F-dur KV 370/368b
- - Sonata F-dur KV 224
- - Sonata G-dur KV 274
- - Sonata B-dur KV 454
- - Kwintet klarnetowy A-dur KV 581
- - Requiem d-moll KV 626 (arr. na sekstet smyczkowy – M. Zdunik)
- - Sinfonia Concertante Es-dur (arr. na sekstet smyczkowy – Ch. Hogwood)
- I. J. Paderewski – Melodia na skrzypce i fortepian
- A. Panufnik – Trio fortepianowe
- - Sekstet smyczkowy „Trains of Thought” i
- - Sekstet smyczkowy „Song to the Virgin Mary”
- K. Penderecki – Kwartet na klarnet i trio smyczkowe (wersja z obojem, 1993)

- - Ciaccona in memoriam Giovanni Paolo II na skrzypce i wiolonczelę
- S. Rachmaninow - Trio elegijne g-moll
- M. Ravel – Kaddish na skrzypce i fortepian
- - Trio fortepianowe a-moll, Sonata na skrzypce i wiolonczelę
- L. Różycki – Nokturn
- L. Schidlowsky – Coming back to life – Tango (2004)
- A. Schoenberg – sekstet „Verklaerte Nacht” op. 4
- F. Schubert – Adagio Es-dur D. 897
- - Oktet F-dur D 803
- - Sonata a-moll D 385
- - Rondo brillante h-moll
- - Trio fortepianowe Es-dur op. 100
- - Kwintet fortepianowy A-dur D 667 „Pstrąg”
- - Kwintet C-dur D 956
- R. Schumann – II Sonata d-moll op. 121 na skrzypce i fortepian
- - Fantasiestuecke op. 73 na skrzypce i fortepian
- - Trzy romanse op. 94 na skrzypce i fortepian
- K. Szymanowski – Pieśń kurpiowska na skrzypce i fortepian
- - Taniec z baletu „Harnasie” na skrzypce i fortepian
- E. W. Sternberg – Jemenitisches Festlied (1929)
- - Hora (1928) na skrzypce i fortepian
- I. Waghalter – Idyll na skrzypce i fortepian
- M. Wajnberg – III Sonata op. 37 na skrzypce i fortepian
- - IV Sonata op. 39 na skrzypce i fortepian
- - V Sonata op. 53 na skrzypce i fortepian
- - Sonatina op. 46 na skrzypce i fortepian
- W. Żeleński – Romans op. 16 nr 1
- - Wariacje na kwartet smyczkowy op. 15

Jest to, zważywszy na niespełna pięcioletni okres działalności, imponujący zarówno ilością, jak i różnorodnością repertuar, który w moim przekonaniu świadczy o profesjonalizmie Kandydatki, jako koncertującej skrzypaczki.

W uznaniu dokonań artystycznych Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przyznało Pani Marii Sławek w roku 2018 stypendium „Młodej Polski”.

Działalność pedagogiczna i naukowa:

Kandydatka rozpoczęła swoją działalność dydaktyczną w roku 2010, początkowo jako asystentka – stażystka w Katedrze Kameralistyki, pod okiem prof. Janiny Romańskiej – Werner, a od następnego roku już jako asystentka, prowadząc zespoły, a także studentów klasy skrzypiec wspólnie z prof. Wiesławem Kwaśnym. W latach 2014 – 2019 wykształciła łącznie szesnaścioro absolwentów, przy czym większość z nich prowadziła samodzielnie. Równocześnie aktywnie działała w obszarze działalności badawczej na macierzystej uczelni, czego efektem była monografia poświęcona twórczości Mieczysława Wajnberga, oraz szereg artykułów i esejów. Pani Maria Sławek udzielała się też na konferencjach naukowych organizowanych przez ośrodki zewnętrzne, jak na przykład podczas przeprowadzonej w 2018 roku na UMFC konferencji „Polska sonata skrzypcowa: geneza, interpretacja, recepcja”, gdzie wygłosiła referat tematycznie związany z postacią Mieczysława Wajnberga. Inne jej wystąpienia konferencyjne miały miejsce w roku 2019 i odbyły się w Żydowskim Instytucie Historycznym w Warszawie, a także w Akademii Muzycznej w Krakowie i w Instytucie Sztuki w Moskwie – obydwie o zasięgu międzynarodowym. Podobnie jak na pierwszej z tych konferencji, tematyka referatów Habilitantki osadzona była wokół zagadnień historii współistnienia narodów polskiego i żydowskiego oraz wpływu Zagłady na twórczość kompozytorską, gdzie wykorzystała własne badania twórczości Mieczysława Wajnberga. Innym przedmiotem badań Kandydatki są zagadnienia edukacyjne w szkolnictwie artystycznym. Pani dr Maria Sławek dwukrotnie – w latach 2015 i 2017 podczas Ogólnopolskich Konferencji Naukowych w Dobczycach wygłosiła wykłady poruszające problematykę nauczania artystycznego.

Próbkę jej erudycji i wnikliwości badawczej pokazuje zredeagowany bardzo starannie pod każdym względem esej do bookletu płyty „Rejoice”.

Dodatkowa działalność Habilitantki związana z pedagogiką, to prowadzenie klas skrzypiec i kameralistyki podczas warsztatów o zasięgu ogólnopolskim (lata 2015 i 2017) oraz czterokrotne członkostwo w jury ogólnopolskich konkursów skrzypcowych (lata 2016 – 2019).

Działalność popularyzatorska i organizacyjna:

Pani dr Maria Sławek aktywnie uczestniczy w działalności naukowej i organizacyjnej na terenie swej macierzystej uczelni. W roku 2019 brała udział w pracach komitetu naukowego i organizacyjnego międzynarodowej konferencji naukowej „Mieczysław Wajnberg – twórca wobec historii: tożsamość, interpretacje, konteksty”. Podobnie w latach wcześniejszych, kiedy była członkiem komitetu organizacyjnego I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej w roku 2015 w Dobczycach oraz członkiem komitetu naukowego II Ogólnopolskiej Konferencji - tamże - w roku 2016.

Zainteresowanie Kandydatki wykonawstwem muzyki kameralnej przełożyło się także na działania w sferze związanej z jej popularyzacją. Była bowiem w roku 2015 jednym z członków – założycieli Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kameralistów, które za cel statutowy stawia sobie popularyzowanie i wspieranie inicjatyw związanych z wykonywaniem muzyki kameralnej. Zasiada też w Radzie Programowej wspomnianego stowarzyszenia.

Aktywność Pani dr Marii Sławek w sferze dydaktyki, pedagogiki, nauki, a także popularyzacji sztuki zasługuje na najwyższe uznanie. Kandydatka w stosunkowo niedługim okresie czasu wykazała się bogatą działalnością, szczególnie na polu badań naukowych. Jej duże zaangażowanie w wymienionych dziedzinach daje mi podstawy do wysokiej oceny całokształtu tej pracy, prowadzonej niezależnie od działalności artystycznej.

Konkluzja:

Na podstawie przedstawionego dzieła artystycznego, autoreferatu, a także udokumentowanych dokonań Kandydatki – artystycznych, naukowych, dydaktycznych i popularyzatorskich - stwierdzam, że Pani dr Maria Sławek jest znakomitą artystką, a jednocześnie cennym pracownikiem uczelni artystycznej, posiadającym wysokie kwalifikacje w zakresie umiejętności instrumentalnych, ogólnomuzycznych i badawczych. Całokształt jej dokonań w okresie po uzyskaniu stopnia doktora spełnia w zupełności wymagania ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku (Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce), co sprawia, iż z pełnym przekonaniem popieram jej wniosek dotyczący starań o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

prof. dr hab. Piotr Reichert